

O nabiranju krajepisnih imen. Odbor, ki se je sestavil za nabiranje krajepisnih imen, naložil je sam sebi in nabirateljem težko nalogo. Ni namreč majhna naloga to, nabrati na tisoče in tisoče, da, na milijone imen, namreč imen mest, trgov, vasij, selišč, posamnih hiš; imen polj, njiv, travnikov, gozdov; imen gor, hribov, gričev, klancev, sotésk, dolin; imen rek, potokov, studencev, izvirkov itd. itd. Vsem tem imenom naj bi se dodalo še nemško (laško) poimenovanje, uredila naj bi se še po katastralnih občinah, povédalo še, kakó se glasé na vprašanje kam, odkod itd. itd.

To je ogromno delo že za jedno samó veliko župnijo. Ali je pa ta imena morebiti že kje dobiti? Sevéda, dobiš jih v krstnih knjigah, v šolskih zapisnikih, v zemljiških knjigah, pri občinah in c. kr. okrajnih glavárstvih (ljudski popis); največ imen pa dobiš v natančnih zemljevidih, v generalštabnih kartah, posebno pa v katastralnih mapah. Na temelji ljudskega popisa l. 1880. izdala je c. kr. statistična centralna komisija za vsako deželo obširen imenik krajev. V teh imenikih so urejena mesta, vasí, trgi, posamne hiše po politiških občinah, po sodnih in politiških okrajih; napósled pa je že imenik urejen po abecednem redu ter je povédano pri vsakem kraji, kaj je (mesto, trg, vas, zaselje (Weiler), soteska (Rotte), posamezni dvor, hiša). Za slovenske dežele so izlani taki imeniki v nemškem in slovenskem jeziku. Pisava pa v teh imenikih ni dosledna, marveč so pridržane obične, na raznih krajih razne oblike, n. pr. kranjski imenik ima krajev z imenom in pisavo »Sela« 53, »Selca« 4, »Selce« 5, »Selišče« 1, »Selische« 2, »Seliše« 2, »Selo« 31, »Selza« 1, »Selzach« 2, »Selze« 3 itd.

Takih nedoslednostij v pisavi je vse polno. Vsako drugo ime ima svoj pravopis, zdaj nemški, zdaj slovenski, zdaj zopet oboj; to se vidi, da je knjiga sestavljena na podlogi uradniških aktov, ki so jih spisale razne osebe, a ne uredilo nobeno véšče pero po gotovih stalnih načelih, t. j. na podlogi jednega pravopisa; ali barem tako, da bi se slovenska imena pisala po slovenskem, nemška pa po nemškem pravopisu.

Imena, katera bode odbor nabral, odlikovala se bodo gotovo s kolikor tóliko praviim pravopisom. Slovník krajepisnih imen se utegne s tem nabiranjem lepo obogateti. Ali pa bode mogoče dotičnemu odboru tak velikanski imenik priobčiti, to je težavno vprašanje. V obče bode tudi težko najti založnika za táko suhoparno tvarino. Zavoljo tega bi utegnil dotični odbor hvalevredne svoje namene doseči na drug način. Imena slovenskih krajev pišejo po uradnih priobčilih navadno le tujci, ki niso véšči pravilni slovenščini. N. pr. največ imen se piše pri katastrih; pišejo se, kar je hvalevredno, vsa v slovenskem jeziku, vsaj na Kranjskem; ravnajo se geometri takó pri svojem pôslu, da pišejo le takó, kakor ljudstvo govori; nekateri morebiti se že bolje potrudí in piše nekoliko književno slovenščino.

Ali da bi se skozi in skozi pravilno zapisala taka imena, treba bi bilo, da jih pregleda znanstveno izobražen slovenski jezikoslovec. Saj se katastralne mape tudi pomnožujejo in so napródajo.

Ali recimo: generalštabne karte so zdelane sicer z veliko natančnostjo, a imajo nemška in slovenska imena; ali kakó so naša imena popačena, kar se tiče pravopisa! Kakó bi se popravilo? Ravno ta odbor naj bi tu pomagal. Ta odbor ali odsek »Slovenske Matice« naj bi pomoč svojo ponudil pri sestavljenji in pisanji slovenskih krajepisnih imen vsem uradom, ki spravljajo na svétlo mape in karte slovenskih krajev ter zapisnike naših selišč. Ti uradi ne pišejo ravno nalašč nepravilno naših imen, ampak zaradi neznanja našega jezika. Nadzorstvo katastralnih map bode gotovo rado dalo v pregled obširne svoje imenike, če bi se le našel človek, ki bi utegnil in imel dovolj potrpežljivosti, da bi jih pregledal in popravil. Vojniški-zemljepisni zavod bode težko odbil prošnjo, ako bi n.

pr. »Slovenska Matica« zaprosila, da se zone slovenskih pokrajin dajo v pregled slovenskemu zemljepiscu in jezikoslovcu. Ko bode ljudski popis l. 1890. zvršen, utegnemo nekaj let potem zopet dobiti v roko nove imenike krajev. C. kr. statistična centralna komisija naj bi se n. pr. naprosila, da pošlje imenike za slovenske dežele v pregled slovenskemu strokovnjaku.

Sicer pa bodimo slovenski pisatelji sami oprezni, kar se dostaje rabe krajepisnih imen, in ravnajmo se po ljudski govorici, takó n. pr. govori národ okrog in okrog krškega mesta: grem *v* Krško, bil sem *v* Krškem, kajti mesto ima v istini táko léžo, da se vidi nekako vánje (tudi je bilo, kakor vsa stara mesta, opasano z zidom); in vender pišejo poslednji čas nekateri *na* Krško, *na* Krškem. (To utegne pomeniti le krško pólje, ali krško okolico.) Vsaj mi (razven Dunaja, *na* Dunaji) ni znano mesto, ki bi se rabilo v lokalu ali akusativu s predlogom *na*, vedno govorimo: *v* Ljubljani, *v* Kranji, *v* Škofji Loki, *v* Radovljici, *v* Zagrebu, *v* Mariboru, *v* Gradci, *v* Pragi itd. itd. Ne kvarimo si torej jezika!

J. L.

Rojaki! Že mnogokrat poudarjalo se je v naši družbi, kako potrebno in važno bi bilo, da se osnuje podporno društvo za slovenske velikošolce na Dunaju in storili so se tudi potrebni koraki, da se obistini ta namen.

Slovenski klub na Dunaji je po našega vladarja prevzvišenih mislih skusil uresničiti ta namen o priliki štiridesetletnice njegovega vladanja; slovenski klub zdelal je pravila, katera so tudi že potrjena.

Ni treba natančneje opisovati nujnosti in važnosti takega društva, saj je znano vsakómu, kakó hudó se često godi našim velikošolcem, ki nimajo od doma ni podpore ni uspešnih priporočil.

Ne samó, da si izpodkopavajo zdravje, da morajo duševno delati na vse pretege, da s tem izgubljajo moč in čas za učenje, odrivajo se tudi na pota, ki jih vodijo od poklica, določenega jim po dovršenih naukih ter odtezajo na tak način národnemu delu.

Temu naj opomore naše društvo, varuje naj velikošolca prvi čas bivanja na Dunaji reve in gladú, daje naj mu prilike, pridobiti si kako postransko opravilo, ki mu ne jemlje vse delavnosti in časa.

Zavest, da smo s tem ustvarili preblogo, národnosti naši jako ugodno in nujno potrebno ustanovo, ta zavest osrčuje nas, da stopimo pred Vas.

Prosimo Vas tedaj, da pristopite skoro in obilo temu društvu kot ustanovniki ali kot redni udje ali podporniki in da pošljete, — uvažujé, da društvo počne deliti podporo o štiridesetletnici Njegovega Veličanstva, — kar najhitreje doneske svoje pod napisom: društvenemu blagajniku gospodu Radoslavu Puklu, odvetniškemu koncipijentu VII, Zieglergasse 65 na Dunaji.

Ustanovniki plačajo, vsaj po 50 gld. jedenkrat za vselej, pravne osebe (občine, društva itd.) po 100 gld., redni udje, to so oni, kateri prebivajo na Dunaji in v okolici njegovi, vsaj po 3 gld. na leto, podporniki, in to je lahko vsakdo, vsaj po 5 gld.

Za odbor:

Ivan Navratil.

Jos. Ciperle.

„Ljubljanski Zvon“

Izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter, stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., četrť leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Lastniki in založniki: **Fr. Levec** i. dr. — Izdajatelj in odgovorni urednik: **Fr. Levec**. Uredništvo in upravníštvo v *Ljubljani*, v Medijatovi hiši na Dunajski cesti, 15.

Tiska »Narodna Tiskarna« v Ljubljani.